

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2024. № 9.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.9.45>

УДК 338.4

О. В. Пащенко,

*к. е. н, доцент, доцент кафедри міжнародної економіки і світових фінансів,
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара*

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9439-5247>

О. В. Базик,

головний інженер, Corezoid. Inc

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-4279-1460>

СУЧАСНІ ТRENДИ, МІФИ ТА ПЕРСПЕКТИВ РОЗВИТКУ ІТ- СЕКТОРУ УКРАЇНИ

О. Pashchenko,

*PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department of
International Economics and World Finance,*

Oles Honchar Dnipro National University

О. Bazyk,

Senior Engineer, Corezoid. Inc

MODERN TRENDS, MYTHS AND PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF THE IT SECTOR OF UKRAINE

У статті проаналізовано позиції України у рейтингах щодо інноваційного і технологічного потенціалу, практик запровадження

криптовалюти, розвитку електронного урядування, відкритих даних тощо. Досліджено обсяги та динаміку експорту ІТ-сектору України, встановлено зростання частки експорту комп'ютерних послуг в загальному експорті послуг протягом 2010-2023 рр. Розглянуто кварталні показники діяльності ІТ-сектору України у 2022-2023 рр. Визначено основні країни-імпортери ІТ-послуг України, а саме: США, Мальта, Великобританія, Кіпр, Ізраїль, Німеччина, Швейцарія, Польща, Естонія, Нідерланди. Розкрито роль ІТ-сектору в економіці України. Досліджено показники діяльності ІТ-компаній та їх структуру за сегментами, а також динаміку угод M&As, прямих і венчурних інвестицій на українському ІТ-ринку. Встановлено, що існують певні міфи про Україну, які гальмують розвиток ІТ-сектору. Обґрунтовано прогнози та пріоритетні напрями розвитку ІТ-сектору України.

The article analyzes the positions of Ukraine in the ratings regarding innovative and technological potential, cryptocurrency adoption practices, development of electronic government, open data, etc. Ukraine has a strong IT industry with innovative companies and a large base of highly qualified IT professionals. The volumes and dynamics of exports of the IT sector of Ukraine were studied, and the growth of the share of computer services exports in the total export of services during 2010-2023 was established to 41%. The quarterly performance indicators of the IT sector of Ukraine in 2022-2023 were considered. The main importing countries of IT services of Ukraine were determined, in particular: USA, Malta, Great Britain, Cyprus, Israel, Germany, Switzerland, Poland, Estonia, Netherlands. Today, the IT sector is the flagship of the Ukrainian economy. At the same time, the IT market in Ukraine has a specific structure, as IT companies often consist of many legal entities created for different fields of activity or even for individual products. The performance indicators of IT companies, their structure by segments were studied and it was found that in May 2022, 85% of companies completely or almost completely resumed business activity. The dynamics of M&As deals, direct and venture investments in the Ukrainian IT

market were considered. The most attractive directions for investors in 2023 were: Martech, Software development, Fintech, HR Tech, EcoTech, etc. It has been established that there are certain myths about Ukraine that inhibit the development of the IT sector, in particular: it is dangerous to work with Ukraine, corruption flourishes in Ukraine, Ukraine is mainly an agrarian country, Ukrainians do not speak English, Ukraine is a poor country. Forecasts and priority areas of development of the IT sector of Ukraine were substantiated. It is expected that the incomes of IT companies will grow during 2024-2029. The prospects for the development of this sector are as follows: world leadership in the development of defense technologies, an increase in the number of successful startup projects, the restoration of export growth in 2024. The priority areas of development of the IT sector of Ukraine in 2024 -2035 was allocated: DefenseTech, MedTech, AgriTech, XR, UAV, BioTech, GreenTech, AI, Semiconductors, Secure Cyberspace, Fluid Economy, EdTech, GovTech.

Ключові слова: *IT-сектор, інформаційні технології, IT-послуги.*

Key words: *IT sector, information technologies, IT services.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. З початку 2022 р. кожний сектор української економіки відчув на собі руйнівну силу війни Росії проти України. При цьому, через мобільність та адаптивність до викликів в таких умовах IT-сектор став єдиним серед інших секторів економіки, який зміг зберегти позитивну динаміку: у 2022 р. його зростання склало 5,8 %. Крім того, за оцінками Асоціації «IT Ukraine», за останні роки в Україні сформовано переваги на IT-ринку порівняно з країнами-конкурентами [1]. Сьогодні IT-сектор є одним з тих, що можуть підтримувати та стати основою для післявоєнного відновлення. Тому дослідження особливостей розвитку, оцінка ризиків та проблем в умовах

війни, встановлення перспектив та факторів позитивної динаміки даного ринку є актуальним напрямом дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням розвитку ІТ-сектору України присвятили свої праці вітчизняні вчені, такі як А. Беловолченко, С. Боліна, В. Бурда, В. Васильців, Я. Возняк, О. Карий, В. Міщенко, А. Моткін, Ю. Сабадишина та ін. Автори концентрували увагу на чинниках та напрямках активізації розвитку ІТ-сектору, ролі інформаційних технологій та цифрових інструментів як драйверів розвитку економіки України. Недостатньо уваги приділено питанням встановлення сучасних трендів та перспектив розвитку ІТ-сектору України в умовах викликів війни.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає в тому, щоб на основі аналізу сучасних тенденцій розвитку ІТ-сектору України встановити його перспективи на найближчі роки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Україна має сильну ІТ-індустрію з інноваційними компаніями та великою базою висококваліфікованих ІТ-фахівців, які створюють всесвітньо відомі стартапи. Країна привертає увагу іноземних інвесторів і партнерів завдяки ефективності розробки програмного забезпечення та високому рівню технологічної експертизи, про що свідчать численні рейтинги, зокрема:

- рівень інновацій підвищився на 12,8%. Індекс готовності мережі відображає інноваційний і технологічний потенціал. У 2023 р. Україна посіла 1 місце серед країн із рівнем доходу нижче середнього;
- пріоритетом є цифрові активи. За даними The Chainalysis Geography of Cryptocurrency Report, Україна має одну з найкращих практик запровадження криптовалюти;
- електронне урядування стрімко розвивається. Згідно з Індексом розвитку електронного урядування, за останні 8 років Україна покращила свій рейтинг на 59,6%;

- зрілість даних досягла 97%. Дослідження ЄС показує, що Україна має один із найвищих показників відкритих даних серед країн-членів і країн-кандидатів [2].

ІТ в Україні не лише змінюють спосіб життя та роботи, але й стають критичним чинником зміцнення економіки країни. За останнє десятиліття спостерігалось швидке зростання. Частка експорту комп'ютерних послуг в експорті послуг зросла на 35,3 б.п. і склала 4% ВВП [2].

У 2023 р. ІТ-сектор приніс економіці України 6,7 млрд дол. (рис. 1) шляхом експорту послуг, що на 8,5% менше за показник 2022 р. (або на 622 млн дол.) Обсяги експорту ІТ-сектору знизились нижче рівня 2021 р., коли становили 6,9 млрд дол. У 2022 р. спостерігалось найменше за всі роки зростання обсягів експорту ІТ-сектору – на 5,8%. При цьому, в умовах війни та глобальних криз показник досяг рекордних 7,3 млрд дол. [2, 3].

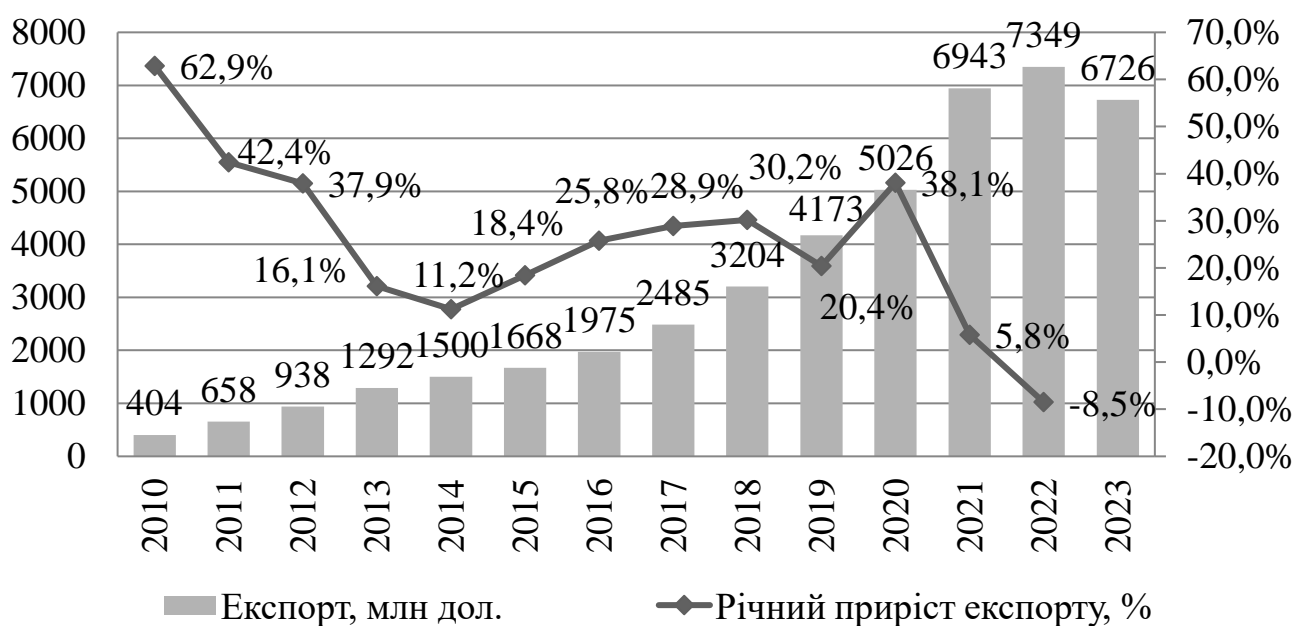

Рис. 1. Динаміка експорту ІТ-сектору України протягом 2010-2023 рр.

Джерело: побудовано авторами за даними [2, 3].

У 2022 р. Україною було експортовано послуг на суму 9,2 млрд дол., що на 28,3% менше, порівняно із попереднім роком. Основними видами послуг, які експортувалися протягом 2022-2023 рр. були послуги у сфері телекомунікацій, комп'ютерні та інформаційні, транспортні та ділові послуги

[4]. Протягом 2010-2022 рр. частка ІТ в експорті послуг України постійно зростала і у 2022 р. склала 44,2%. У 2023 р. загальні обсяги експорту товарів і послуг України зменшилися на 13%, експорту послуг – на 1,3%. У 2023 р. частка ІТ в експорті послуг зменшилася, склавши 41% [3].

Найуспішнішим за обсягами експорту ІТ-сектору України традиційно був останній квартал до 2022 р. Ця тенденція змінилася через початок повномасштабного вторгнення. У 2023 р. квартальні показники склали 1,6-1,7 млрд дол. та мали незначне коливання. Найменш успішними місяцями для експорту ІТ-сектору України у 2023 р. можна назвати такі, як липень, серпень і вересень [3].

У 2023 р. успішними для ІТ-сектору були другий і четвертий квартали з обсягами експорту 1,702 млрд дол. та 1,704 млрд дол. відповідно. Показники третього кварталу були найнижчими за останні два роки – спостерігалось зниження на 5,5% порівняно з третім кварталом 2022 р. [3].

Середньомісячні обсяги експорту ІТ-сектору складають 500-600 млн дол. під час війни та мають незначні коливання. У 2023 р. найнижчі показники спостерігались у вересні – 521 млн дол., а найвищі у грудні – 611 млн дол. [3].

ІТ в Україні – експортоорієнтована галузь, яка користується високим попитом. Протягом останніх десяти років експорт ІТ-послуг щорічно зростав у середньому на 18,7%, досягнувши рекордного рівня в 7,3 млрд дол. у 2022 р. США залишаються провідним імпортером, як і десять років тому [2]. Протягом 2014-2023 рр. частка США збільшувалась, досягнувши рекордного показника у 2022 р. 40,5%, тобто майже 3 млрд дол. Однак у 2023 р. спостерігався спад до 36,4% [2, 3].

Також до основних країн-імпортерів ІТ-послуг України відносяться: Мальта (7,7%), Великобританія (7,3%), Кіпр (4,9%), Ізраїль (4%), Німеччина, Швейцарія, Польща, Естонія, Нідерланди. При цьому, у 2023 р. частки вказаних країн зменшилися, крім Кіпру – відбулося збільшення на 0,6% [2, 3].

Україна на шляху до того, щоб стати головним технологічним центром світу. Українська ІТ-індустрія складається з понад 8 тис. місцевих ІТ-сервісних компаній і понад 110 провідних світових компаній мають дочірні компанії в країні станом на 2023 р. Samsung, Microsoft, Ring, Snap, Magento, Plarium, Boeing, Siemens, Ericsson – усі мають створені R&D центри в Україні [5].

Ключ до успіху ІТ-індустрії України полягає в поєднанні великого резерву кадрів у сфері ІТ, вигідного географічного положення та часового поясу, сильної технічної та наукової спадщини та конкурентоспроможних переваг.

Україна відкриває величезну невикористану можливість для технологічних компаній. Це домівка для величезного резерву робочої сили освічених і талановитих ІТ-працівників, а заробітна плата є дуже конкурентоспроможною в порівнянні з іншими розвиненими країнами. Відкривши відділ досліджень і розробок в Україні, компанії будь-якої вертикалі можуть значно підвищити інновації та продуктивність

Україна традиційно була однією з провідних країн Європи за кількістю випускників інженерів, випускаючи вдвічі більше щорічно, ніж такі країни, як Великобританія та Польща. Щороку тисячі досвідчених ІТ-фахівців, більшість із яких вільно володіють англійською, закінчують навчання та починають свою професійну кар'єру в ІТ. Крім того, великі українські компанії прагнуть організовувати власні ІТ-школи для навчання та найму найвидатніших спеціалістів [5].

Київ є найбільшим ІТ-центром в Україні, де розташовано понад 1000 стартапів і продуктових компаній. Успішні софтверні компанії, такі як Terrasoft, MacPaw, PetCube, Netpeak, Jooble, TemplateMonster і Grammarly, почали свою діяльність у Києві. Проте Харків, Одеса, Дніпро, Львів і Вінниця також розвиваються як головні центри ІТ-активності [5].

ІТ-ринок в Україні має специфічну структуру, оскільки ІТ-компанії часто складаються з багатьох юридичних осіб, створених для різних сфер

діяльності або навіть для окремих продуктів. Через цю особливість точну кількість ІТ-компаній важко підрахувати, оскільки відстежити, скільки юридичних осіб входить до однієї ІТ-компанії, складно. Тому ринок оперує кількома оцінками кількості ІТ-компаній в Україні [2].

Відповідно до даних ІТ Research Львівського ІТ Кластеру, в Україні працює 2150 активних верифікованих ІТ-компаній. Понад 2300 ІТ-компаній представлені в Ukrainian Tech Ecosystem – онлайн-базі ІТ-компаній, людей, інвесторів і технологічної екосистеми в Україні [2].

Кількість діючих юридичних осіб в Україні, що надають ІТ-послуги, протягом 2019-2021 рр. мала позитивну динаміку і досягла рекордних 9,6 тис., після чого відбувся спад і у 2023 р. цей показник склав 8,1 тис. (табл. 1) [2].

Таблиця 1. Показники діяльності ІТ-сектору України протягом 2019-2023 рр.

Показники	2019	2020	2021	2022	2023
Податки, млрд грн.	16,8	19,70	27,8	32,2	35,9
Кількість діючих юридичних осіб, що надають ІТ-послуги, тис.	8,3	8,7	9,6	8,9	8,1
Кількість зайнятих в ІТ-галузі, тис. чол.	229,9	256,3	311	336,8	346,2
Кількість платників податків від ІТ-сектору, тис.	176,9	203,7	253,5	281,7	273,1

Джерело: складено авторами за даними [2].

Українська ІТ-індустрія налічує близько 2300 компаній, в яких працює понад 360 000 ІТ-фахівців, з них близько 1400 – стартапи. 72% українських ІТ-компаній виробляють продукти [6]. Більшість компаній, а саме 86%, мають до 80 працівників, а 11% компаній мають штат 80-200 осіб. Отже, можна зробити висновок, що ІТ-ринок в Україні формують переважно малі та середні компанії. Варто зауважити, що 51% компаній є сервісними, 33% надають послуги та розробляють власні продукти, а 16% є виключно продуктовими.

Більшість компаній надають послуги у сфері фінтеху, банківської справи та електронної комерції. Також велика кількість розробників задіяна в проєктах логістики, медицини та охорони здоров'я, освіти та роздрібної торгівлі. Крім того, компанії України працюють у сфері штучного інтелекту, машинного навчання, робототехніки, блокчейну, хмарних технологій та Big Data [7].

Вже в перші місяці після вторгнення Росії українські ІТ-компанії адаптувалися та відновили роботу. У травні 2022 р. 85% компаній повністю або майже повністю відновили бізнес-активність. При цьому 63% мали позитивний фінансовий результат, 13% – збільшення доходу. Протягом останніх двох років продуктивність ІТ-компаній України становить 80-90% від довоєнного. Структура ІТ-компаній України за сегментами у 2023 р. представлена на рисунку 2 [2].

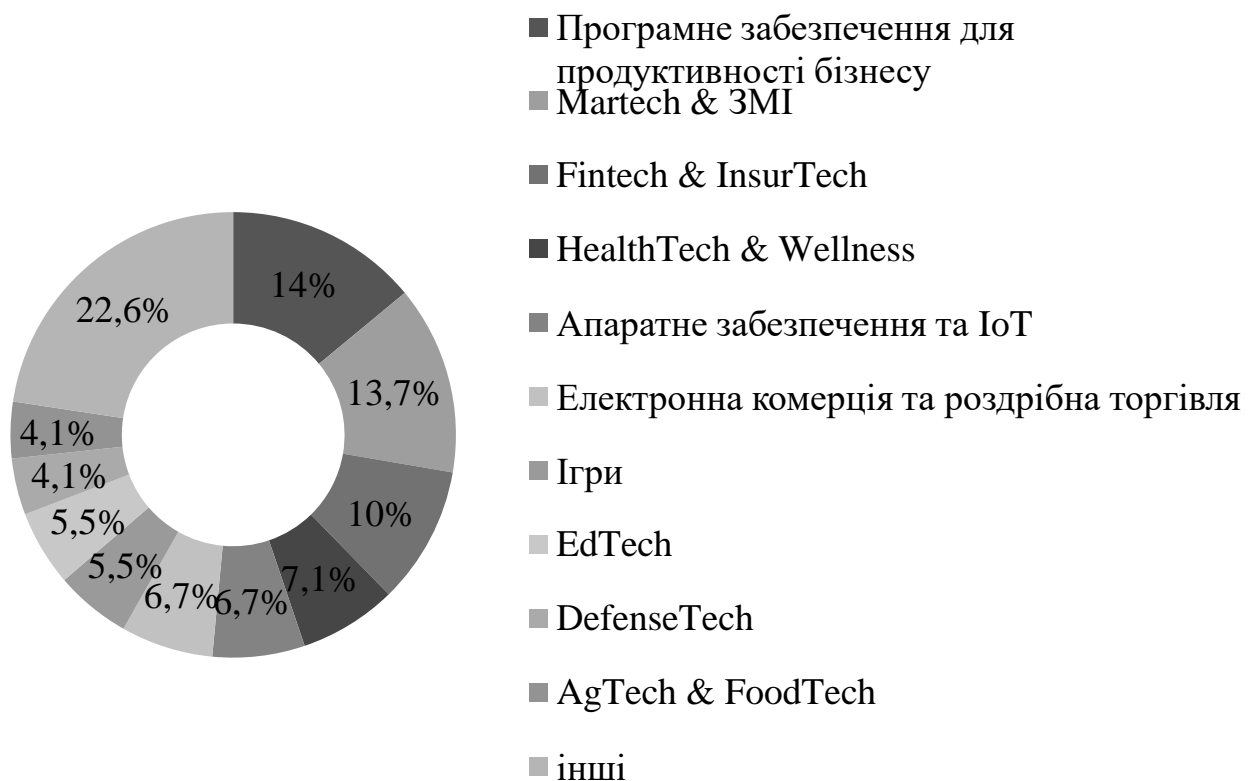

Рис. 2. Структура ІТ-компаній України за сегментами у 2023 р., %

Джерело: побудовано авторами за даними [2].

У 2022 р. у Києві було сконцентровано 123,7 млрд грн. з 184,4 млрд грн. сумарного чистого доходу, задекларованого ІТ компаніями України, де

офіційно зареєстровано 3,013 тис. (або 52,4%) ІТ-компаній. ІТ-бізнес концентрується у таких областях, як Львівська (10,4% доходів), Харківська (8,1%), Дніпропетровська (4,2%), Вінницька (3,4%) та Одеська (1,7%) [8].

Крім того у 2022 р. ІТ-компанії України залучили приблизно 1 млрд дол. венчурних інвестицій, переважно від іноземних компаній. У той же час, в інших секторах активність більшості компаній, які інвестували в розвиток ІТ до війни, впала до нуля. Приблизно 15 млн дол. залучили у вигляді грантів та донатів. З яких 0,5 млн дол. надали партнери з USAID CEP, WNISEF, GIST, EIT Raw materials, YEP. Також, компанія Google оцінює свій внесок у приблизно 40 млн дол. від початку війни. Такі компанії, як Microsoft і Amazon надавали гранти сервісами. Найбільший інтерес у інвесторів викликають web3, mil-tech, штучний інтелект [9].

В Україні ІТ-фахівець може співпрацювати з компаніями трьома способами, кожен має свої особливості співпраці та переваги як для ІТ-фахівця, так і для ІТ-компанії. З огляду на те, що робота в ІТ-індустрії більше орієнтована на проекти, більшість ІТ-спеціалістів вважають за краще працювати з компаніями як індивідуальні підприємці, а не як штатні працівники [2]. Кількість ІТ-фахівців в Україні постійно зростає і за часів війни.

Кількість зайнятих в ІТ-галузі в Україні протягом 2019-2023 рр. постійно зростала і у 2023 р. склала 346,2 тис. фахівців (табл. 1), з яких 265 тис. чол. – це активні фізичні особи-підприємці, 58,1 тис. чол. – наймані працівники, 23,2 тис. чол. – ІТ-спеціалісти, які працюють з компаніями, що входять до Дія.City. Варто зауважити, що 36% – це фахівці, які працюють у галузі від 3-5 років, 28% – 1-2 роки, 23% – 6-9 років, 7% – більше 10 років [2].

Зважаючи на особливості українського ІТ-ринку, більшість платників податків – фізичні особи-підприємці, що становить 97% від усіх платників податків. У 2023 р. через війну кількість платників податків зменшилася на 3,1%. Однак протягом 2019-2023 рр. даний показник збільшився на 54,4%.

Основними платниками податків є активні фізичні особи-підприємці (табл. 1) [2].

Попри зменшення платників податків у 2023 р. сплачені податки зросли на 11,5%. При цьому, протягом досліджуваного періоду податки, які сплачувала ІТ-сектор в Україні збільшувались (табл. 1) [2].

За останні два роки місцева індустрія венчурного капіталу зазнала спаду через війну, що призвело до зменшення інвестицій в українські команди. Історично вони процвітали, зосереджуючись на ринку США. У 2023 р. відбувся спад в обсягах угод на 72% до 228,8 млн дол. Кількість угод також впала до 82 із 184 угод (табл. 2). Найбільш привабливими напрямками для інвесторів у 2023 р. були: Martech, розробка програмного забезпечення, фінтех, HR Tech, EcoTech, медтех [2].

Український ринок злиття та поглинання в ІТ-секторі не постраждав від війни суттєво, але угоди все ще нечасті. Успішні проекти періодично з'являються. Наприклад, угода Lifecell ще не закрита, але якщо це відбудеться в 2024 р. це суттєво вплине на ринок M&As цього року. Найбільш привабливими напрямками для M&As у 2023 р. були: розробка програмного забезпечення, дизайн, Martech та інші (табл. 2) [2].

Таблиця 2. Динаміка угод M&As, прямих і венчурних інвестицій на українському ІТ-ринку протягом 2017-2023 рр.

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Угоди прямих і венчурних інвестицій							
Обсяг угод, млн дол.	235	287	673,9	533,5	779,6	826	228,8
Кількість угод	57	72	77	163	312	184	82
Угоди M&As							
Обсяг угод, млн дол.	505,1	12	910,8	135,6	225,8	146	161,2
Кількість угод	16	12	20	16	43	19	11

Джерело: складено авторами за даними [2].

Україна – молода країна з унікальною ІТ-інфраструктурою та розвиненою цифровою економікою. Лише за останні 12 років частка експорту ІТ-послуг в Україні зросла у 18 разів, а частка експорту

комп'ютерних послуг у загальному обсязі експорту послуг становить 41% [2]. Однак, існують певні міфи про Україну, які гальмують розвиток ІТ-сектору, найпоширенішими з них є:

1) Працювати з Україною небезпечно. Однак, Україна є привабливою країною для співпраці завдяки талановитим ІТ-фахівцям, інноваційній ІТ-галузі та стратегічному розташуванню в Європі. Багато технологічних компаній відкривають офіси та успішно працюють в Україні. Економічний потенціал та успішне управління безпековими ризиками роблять Україну привабливим партнером для співпраці та інвестицій.

2) В Україні процвітає корупція. Але влада на всіх рівнях активно бореться з явищем корупції. Антикорупційна система України включає багато ефективних структур. Активно впроваджуються цифрові державні закупівлі та адміністративні послуги, що є найвагомим фактором стримування корупції.

3) Україна – переважно аграрна країна. Проте, в Україні розвиваються промисловість, будівництво, наука, техніка тощо. Так, у 2023 р. ІТ-галузь стала другою за величиною експортною галуззю, на неї припадає 41% загального експорту послуг з України.

4) Українці не говорять англійською. Але, близько 68% українців, особливо молоде покоління та ІТ-фахівці, володіють іноземними мовами.

5) Україна бідна країна. Проте, Україна має динамічну економіку та активний ІТ-сектор. Економіка України була стійкою протягом 2023 р. та показала зростання ВВП до 5,7%. [2].

Варто зауважити, що на основі проведеного дослідження, можна встановити незначні коливання в різних кварталах року, але загалом спостерігалася негативна динаміка в галузі у 2023 р. Це можна пояснити глобальним економічним сповільненням та обережним ставленням іноземних замовників до України. Водночас експорт комп'ютерних послуг залишається найбільшим серед інших експортованих галузей України.

Відповідно до досліджень, найбільший вплив Т-експорт України мають три компоненти. Перший – операційний – невирішені питання щодо бізнес-виїздів і бронювань. Другий – глобальний – рецесія та сповільнення попиту. Третій – підвищення ризиків невизначеності для міжнародних компаній, що мають центри розробки на українському ринку [3].

Щодо перспектив розвитку ІТ-сектору України, то можна виділити наступні напрямки:

1) Світове лідерство в розробці оборонних технологій. Війна стимулювала появу багатьох компаній, які випробовують свої розробки на полі бою. Потенційний позитивний вплив – зростання частки продуктового сектору в ІТ та нові можливості експорту завдяки унікальним розробкам. Для залучення інвестицій компанії повинні мати прозору корпоративну структуру. Для цього вони можуть приєднатися до Дія.City та працювати на пільгових податкових умовах. Для підтримки проектів вже запущена координаційна платформа Brave1, пріоритетом якої є пошук інвесторів для масштабування [2].

2) Збільшення кількості успішних стартап-проектів. Велика кількість талановитих розробників, які, незважаючи на війну, створюють часто унікальні стартапи. З'являється велика кількість інноваційних компаній. Потенційний позитивний вплив – зростання експортного потенціалу і конкурентоспроможності на світових ринках. Компанії беруть активну участь у торгових місіях для залучення інвесторів, клієнтів та партнерів. У 2023 р. 200 українських стартапів показали свої розробки на 19 найвизначніших технологічних подіях світу. Уряд розвиває культуру технологічного підприємництва серед школярів та студентів, створює можливості для прискорення та спрощує доступ до інвестицій та можливостей отримання грантів [2].

3) Відновлення зростання експорту в 2024 р. Українські ІТ-компанії адаптувалися до роботи в умовах воєнного стану. Вони зберегли свої людські ресурси та досвід. Потенційний позитивний вплив – те, що із збільшенням

валютних надходжень зростатиме товарообіг галузі, що позитивно вплине на подальший розвиток. ІТ-компанії планують виходити на нові ринки та запускати нові проекти, в тому числі унікальні продукти. Міністерство цифрової трансформації виступає амбасадором ІТ-галузі та створює умови для її сталості [2].

Варто зауважити, що сферами, в яких Україна має сильні позиції на світовому ІТ-ландшафті є наступні: Industrial Tech, DefenseTech, HealthTech, EdTech, Martech&Media, FinTech, AI, Software&Hi-Tech, eCommerce, GovTech, CyberTech&Cybersecurity.

Глобальне інноваційне бачення України до 2030 р. (відповідно до стратегії WINWIN) визначає пріоритетні напрями на найближчі роки, які представлено на у таблиці 3.

Таблиця 3. Пріоритетні напрями розвитку ІТ-сектору України на 2024-2035 рр.

Прогнозні періоди	Напрями розвитку ІТ-сектору України
2024-2027 рр.	DefenseTech MedTech
2024-2030 рр.	AgriTech XR
2024-2035 рр.	UAV BioTech GreenTech
Наскрізні напрями	AI Semiconductors Secure Cyberspace Fluid Economy EdTech GovTech

Джерело: складено авторами за даними [2].

ІТ-сектор України зможе показати незначне зростання у 2024 р., якщо підвищиться глобальний попит і не спостерігатиметься суттєвих потрясінь всередині країни. Найімовірніший сценарій передбачає збереження обсягів експортних ІТ-послуг на рівні 2023 р. Крім того, світові компанії-замовники

вже зрозуміли, що українські ІТ-фахівці продовжують стабільно та продуктивно працювати протягом останніх двох років війни [3].

Дослідження показують, що керівники ІТ-компаній у короткостроковій перспективі мають помірно оптимістичні очікування щодо розвитку сектору. Зокрема, 30% з них вважають, що у 2024 р. сектор матиме тенденцію до зростання; 40% – що сектор втратить позиції; 30% – що суттєвих змін не відбудуватиметься. При цьому, на довгострокову перспективу прогнози виражено оптимістичні. 71% опитаних переконані, що через п'ять років сектор зросте і лише 20% – що сектор втратить позиції [10].

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Для України ІТ стали одним із пріоритетів економічного розвитку та мають чудовий потенціал зростання. На світовому ринку Україна завоювала авторитет надійного та кваліфікованого партнера для ІТ-консалтингу та розробки складних продуктів. Україну вже прозвали «цифровим тигром» Європи. При цьому, ІТ-індустрія України є однією з найбільш швидкозростаючих галузей країни. Послуги та продукти сектору різноманітні – від передових робіт у сфері штучного інтелекту, кібербезпеки, нанотехнологій до висококомерційних підприємств у сфері блокчейну, фінансових технологій, управління великими базами даних, ігор, агротехнологій та електронної комерції. Крім того, велика кількість ІТ-фахівців свідчить про зростання інтересу до ІТ-індустрії та професійного розвитку робочої сили. Численні професіонали роблять свій внесок у розвиток інноваційного потенціалу та розширення екосистеми стартапів. Останніми роками їх кількість зросла, надаючи країні висококваліфіковану робочу силу, здатну конкурувати на світовому ринку ІТ.

Можна стверджувати, що техіндустрія перелаштувалась на довгострокове планування, але важко давати будь-які прогнози, якими будуть показники у 2024 р., адже все залежатиме від ситуації на фронті та темпів відновлення країни після війни. З іншого боку, попит на ІТ-послуги у світі тільки зростатиме. Навіть за умов сильної конкуренції Україна

помітно зміцнює свої позиції на міжнародних ринках у Defence Tech, CyberSecurity, Industrial Tech, EdTech, MedTech тощо. ІТ-сектор має всі шанси стати драйвером української економіки після перемоги.

Перспективи подальших досліджень будуть пов'язані з оцінкою можливостей формування експортоорієнтованої моделі розвитку ІТ-сектору України для післявоєнного відновлення.

Література

1. Ринок праці ІТ-сектору в умовах війни: реалії та перспективи. *Національний інститут стратегічних досліджень*. 2023. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/rynok-pratsi-it-sektoru-v-umovakh-viynu-realiyi-ta-perpektyvu>
2. Digital Tiger: the Power of Ukrainian IT research for 2023. *IT Ukraine Association*. 2024. URL: https://itukraine.org.ua/files/ITU_GT.pdf
3. Річний обсяг ІТ-експорту України вперше знизився. Це плато чи погіршення ситуації? – Аналітика й думки експертів. *DOU.ua*. 2024. URL: <https://dou.ua/lenta/articles/it-export-2023/>
4. Експорт України у 2022 році: головні тенденції, сектори та регіони. *Дія*. 2023. URL: https://export.gov.ua/news/4570-eksport_ukraini_u_2022_rotsi_golovni_tendentsii_sektori_ta_regioni
5. Innovation Technologies. *Ukrinvest*. 2024. URL: <https://ukraineinvest.gov.ua/en/industries/innovation-technologies/>
6. Incredible Tech: Investors guide to Ukrainian IT. *IT Ukraine Association*. URL: <https://itukraine.org.ua/files/ITIGUIT.pdf>
7. Ukraine Tech Industry 2022: Forecast, Diversity, Features. *Ardas International Inc*. 2023. URL: <https://ardas-it.com/ukraine-tech-industry-2022-market-overview>
8. Розвиток ІТ в Україні: поточна ситуація та перспективи. *УС.Market*. 2024. URL: <https://blog.youcontrol.market/rozvitok-it-v-ukrayini-potochna-situatsiia-ta-pierspiektivi/>

9. Українські ІТ-компанії залучили до \$1 млрд венчурних інвестицій у 2022 р. – заступник глави Мінцифри. *Інтерфакс-Україна*. 2023. URL: <https://interfax.com.ua/news/investments/893773.html>

10. Моткін А. Давос та перспективи українського ІТ. *Економічна правда*. 2024. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2024/01/31/709337/>

References

1. National Institute of Strategic Studies (2023), “The labor market of the IT sector in the conditions of war: realities and prospects”, Available at: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/rynok-pratsi-it-sektoru-v-umovakh-viyny-realiyi-ta-perpektyvy> (accessed 29 July 2024).

2. IT Ukraine Association (2024), “Digital Tiger: the Power of Ukrainian IT research for 2023”, Available at: https://itukraine.org.ua/files/ITU_GT.pdf (accessed 29 July 2024).

3. DOU.ua (2024), “The annual volume of IT exports of Ukraine decreased for the first time. Is this a plateau or a worsening situation? – Analytics and expert opinions”, Available at: <https://dou.ua/lenta/articles/it-export-2023/> (accessed 30 July 2024).

4. Diia (2023), “Exports of Ukraine in 2022: main trends, sectors and regions”, Available at: https://export.gov.ua/news/4570-eksport_ukraini_u_2022_rotsi_golovni_tendantsii_sektori_ta_regioni (accessed 30 July 2024).

5. Ukrinvest (2024), “Innovation Technologies”, Available at: <https://ukraineinvest.gov.ua/en/industries/innovation-technologies/> (accessed 31 July 2024).

6. IT Ukraine Association (2023), “Incredible Tech: Investors guide to Ukrainian IT”, Available at: <https://itukraine.org.ua/files/ITIGUIT.pdf> (accessed 1 August 2024).

7. Ardas International Inc. (2023), “Ukraine Tech Industry 2022: Forecast, Diversity, Features”, Available at: <https://ardas-it.com/ukraine-tech-industry-2022-market-overview> (accessed 2 August 2024).

8. YC.Market (2024), “IT development in Ukraine: current situation and prospects”, Available at: <https://blog.youcontrol.market/rozvitok-it-v-ukrayini-potochna-situatsiia-ta-pierspektivi/> (accessed 2 August 2024).

9. Interfax-Ukraine (2023), “Ukrainian IT companies have attracted up to \$1 billion in venture investments in 2022 - the deputy head of the Ministry of Digital Affairs”, Available at: <https://interfax.com.ua/news/investments/893773.html> (accessed 4 August 2024).

10. Motkin, A. (2024), “Davos and the prospects of Ukrainian IT”, Economic truth, Available at: <https://www.epravda.com.ua/columns/2024/01/31/709337/> (accessed 4 August 2024).

Стаття надійшла до редакції 16.08.2024 р.